

Religion i psykologutdannelsen

Heine Hagenberg
psykologspesialist

Religiøse temaer bør styrkes i profesjonsstudiet. Det vil stimulere forskningen, og ikke minst gi kommende psykologer mer kompetanse i å håndtere religiøse temaer i terapi.

GUDSTRO OG ATEISME: Min egenerfaring som agnostisk ateist ogterapeut for kristne pasienter harvært positiv. Foto Flickr

DEBATT: RELIGION I UTDANNELSEN

I septemberutgaven skrev Reme, Berggraf, Anderssen og Johnsen at psykologer flest er positive til at religiøse temaer i større grad belyses i profesjonsstudiet. Hagenberg har selv positive erfaringer med å ta opp slike temaer i terapi.

I septemberutgaven av Tidsskriftet kunne man lese en undersøkelse av Reme et al. (2009) som viste til at de fleste psykologer er positive til at religion skal inngå i studiet, men bare de færreste har erfaring fra at temaet belyses tilstrekkelig i grunnutdannelsen. Dette er et viktig tema. Sentralt er også spørsmålet om pasientene ønsker å snakke om religiøse temaer med sine terapeuter – og om dette er konstruktivt.

Distansen som tradisjonelt sett har vært mellom religion og psykologi, gjør det relevant å spørre om pasienter føler seg trygge på at psykologkontoret er rett arena å åpne seg på når det gjelder dette temaet. Selv om psykologer ikke nødvendigvis er spesielt negative ovenfor religion, er det ikke uten relevans at psykologer er en av de akademiske yrkesgrupper med lavest religiøs tilhørighet (Jones, 1996). Etter det jeg vet, har det vært få undersøkelser som har studert pasientens holdning mer inngående, men en studie i en eldre populasjon viste at de fleste ønsket å kunne ta opp religiøse temaer med sin terapeut (Koeing, Larson og Matthews, 1996). Selv om kliniske erfaringer tilsier at dette er tilfellet også i yngre populasjoner her til lands, hadde det vært ønskelig med en mer grundig kartlegging av dette – ikke minst med hensyn til debatten om religion i større grad bør inngå i grunnutdannelsen.

Jo større interesse hos pasienter for å ta religiøse temaer opp i behandlingen, desto mer relevant er det at fremtidige psykologer får kunnskap om mer aktiv håndtering av slike temaer. Men også når pasienten selv ikke direkte gir uttrykk for behov for å snakke om religion, er kunnskap om implikasjonene av religiøse overbevisninger viktig for en mest mulig korrekt konseptualisering av pasienters mentale fungering. Manglende gudstro kan også være relevant å ta opp. Religionspsykologiens mål må være basert på respekt og nøytralitet, og med vekt på religionens forhold til andre psykososiale variabler.

Til tross for det distanserte forholdet mange psykologer har til religion og usikkerhet knyttet til sin evne til å håndtere religiøse temaer i terapi, er det flere grunner til å tro at selv ikke-troende terapeuter håndterer oppgaven. En studie med en tilpasset kognitiv terapi for kristne med depresjon viste til og med at ikke-troende terapeuter hadde bedre behandlingsresultater enn kristne terapeuter (Propst et al. 1992). Enkelte har til tross for dette hatt etiske betenkeligheter med at religiøse elementer trekkes inn i det terapeutiske rom av ikke-troende psykologer. Men det kan ikke utelukkes at nettopp forskjellen i livssyn kan gjøre enkelte temaer lettere å ta opp, og at denne sonen mellom ståsteder danner et rom for gjensidig utvikling. Faren ved delt religiøs overbevisning mellom terapeut og klient kan være at deres oppfatning av sin religion spriker. Dette kan skape problemer, både med tanke på definering av mål og valg av tilnærminger, og det kan også stenge for terapeutens forståelse av pasientens individuelle forhold til sin gudstro.

Min egen erfaring som agnostisk ateist og terapeut for kristne pasienter har vært positiv. De fleste har vist god fremgang. Ingen har forlatt sin religion, og flere sier spontant at de har fått et bedre forhold til sin gud. Jeg har heller aldri opplevd negativ respons på et åpent spørsmål om pasienten har forhold tilknyttet religiøsitet som han eller hun ønsker å trekke inn i terapien.

Til tross for at manglende dekning av religion i grunnutdannelsen ser det ikke ut til at psykologer gjør en dårlig jobb når temaet blir aktualisert. Større dekning i den obligatoriske grunnutdanning vil kunne stimulere til ytterligere forskning, og ikke minst gi kommende psykologer mer selvtillit og kompetanse i å håndtere religiøse temaer i terapi.

heine.hagenberg@gmail.com